

ПРАВознавство

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>Електроніка, автоматизація та електронні комунікації</i>
Спеціальність	<i>174 Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка (151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології)</i>
Освітня програма	<i>Комп'ютерно-інтегровані системи та технології в приладобудуванні</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна (денна) / заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>3 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>2 кредити / 60 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік / модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ScheduleGroupSelection.aspx</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: кандидат юридичних наук, ст. викладачка Головка Ольга Михайлівна, golovko.olga@lll.kpi.ua Практичні / Семінарські: кандидат юридичних наук, ст. викладачка Головка Ольга Михайлівна, golovko.olga@lll.kpi.ua</i>
Розміщення курсу	<i>Посилання на дистанційний ресурс Google classroom (посилання надається викладачем)</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

«Правознавство» є правничою дисципліною, що належить до нормативних освітніх компонентів циклу загальної підготовки бакалаврів.

Метою вивчення даної дисципліни є формування професійної правосвідомості студентів, засвоєння спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, визначених стандартом вищої освіти та достатніх для ефективного виконання професійної діяльності за обраною спеціальністю.

Предметом навчальної дисципліни є правовідносини щодо найважливіших питань реалізації прав, свобод та обов'язків як членів суспільства.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти:

ПРН 14. Вміти використовувати у виробничій і соціальній діяльності фундаментальні поняття і категорії державотворення для обґрунтування власних світоглядних позицій та політичних переконань з урахуванням процесів соціально-політичної історії України, правових засад та етичних норм.

Відповідність результатів навчання та компетентностей за Стандартом вищої освіти за спеціальністю 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Загальні компетентності (soft skills):

ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК02. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК03. Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК08. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК 11. Врахування комерційного та економічного контексту при проектуванні систем автоматизації.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

«Правознавство» вивчається після опанування дисциплін «Історія науки і техніки», що є необхідною передумовою ефективного навчання та володіння компетентностями, які формуються під час вивчення цієї дисципліни.

На результатах навчання з дисципліни «Правознавство» базується подальше вивчення дисципліни «Охорона праці та цивільний захист».

3. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна містить один освітній компонент, шифр за ОП:

ЗО 03 Правознавство.

Денна форма

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СРС
1	2	3	4	5
Розділ 1. Загальна частина				
Тема 1.1. Основи теорії держави і права	6	2	2	2
Тема 1.2. Конституційне законодавство України	6	2	2	2
Тема 1.3. Система державних органів України	7	2	2	3
Тема 1.4. Основи правової поведінки та юридична відповідальність	7	2	2	3
Разом за розділом 1	26	8	8	10
Розділ 2. Особлива частина				
Тема 2.1. Основи кримінального права України	9	2	2	5
Тема 2.2. Основи сімейного права України	9	2	2	5
Тема 2.3. Трудове право	9	2	2	5
Тема 2.4. Основи цивільного права України	9	2	2	5
Тема 2.5. Цивільне судочинство в Україні	8	2	2	4
Разом за розділом 2	34	10	10	14
Модульна контрольна робота	2			2
Всього годин	60	18	18	22

Заочна форма

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СРС
1	2	3	4	5
Розділ 1. Загальна частина				
Тема 1.1. Основи теорії держави і права	6		1	5
Тема 1.2. Конституційне законодавство України	6	1		5
Тема 1.3. Система державних органів України	7			7
Тема 1.4. Основи правової поведінки та юридична відповідальність	7	1		6
Разом за розділом 1	26	2	1	23
Розділ 2. Особлива частина				
Тема 2.1. Основи кримінального права України	9	2		7
Тема 2.2. Основи сімейного права України	9		1	8
Тема 2.3. Трудове право	9			9
Тема 2.4. Основи цивільного права України	9	2		7
Тема 2.5. Цивільне судочинство в Україні	8			8
Разом за розділом 2	34	4	1	29
Модульна контрольна робота	2			2
Всього годин	60	18	18	22

Лекція 1. Основи теорії держави і права. Поняття і основні ознаки держави. Загальна характеристика теорій походження і сутності держави. Функції держави. Форма держави: поняття і структура. Форма правління: поняття та види. Форма державного устрою: поняття та види. Політико-державний режим: поняття та види.

Лекція 2. Конституційне законодавство України. Конституція України – основний закон держави. Джерела конституційного права. Загальні положення Конституції України щодо засад конституційного ладу України. Форма правління України. Конституційний принцип поділу державної влади.

Ієрархія джерел конституційного права України. Місце Конституції України, міжнародних договорів України та актів референдумів в системі джерел конституційного права.

Конституційне регулювання права власності, зовнішньополітичної діяльності, оборони та національної безпеки України. Державні символи України.

Лекція 3. Система державних органів України. Президент України – глава держави. Порядок обрання Президента України, вимоги до кандидата на пост Президента України. Гарантії та повноваження Президента України. Припинення повноважень Президента України.

Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади. Склад, структура і порядок формування Верховної Ради України. Вимоги до кандидата в народні депутати України. Підстави припинення повноважень Верховної Ради України. Підстави припинення повноважень народних депутатів України.

Повноваження Верховної Ради України. Законотворчий процес. Порядок прийняття законів та набрання ними чинності.

Склад і порядок формування Кабінету Міністрів України. Вимоги до членів Кабінету Міністрів України. Повноваження Кабінету Міністрів України.

Лекція 4. Основи правової поведінки та юридична відповідальність. Правомірна та протиправна поведінка. Адміністративне правопорушення (проступок): поняття та ознаки.

Склад адміністративного правопорушення. Об'єкт та предмет адміністративного правопорушення. Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення. Суб'єкт адміністративного правопорушення. Вік, з якого може наставати адміністративна відповідальність. Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення. Вина та її форми. Види адміністративних стягнень та заходів впливу, їх загальна характеристика. Порядок та строки накладення адміністративних стягнень.

Лекція 5. Основи кримінального права України. Поняття та ознаки злочину. Класифікація злочинів. Склад злочину. Об'єкт та предмет злочину. Об'єктивна сторона злочину. Суб'єкт злочину. Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність. Суб'єктивна сторона злочину. Вина та її форми. Поняття і мета покарання. Види покарань за Кримінальним кодексом України та їх характеристика.

Лекція 6. Основи сімейного права України. Сімейне право України: поняття та предмет правового регулювання. Сім'я за сімейним законодавством. Шлюб за сімейним законодавством.

Лекція 7. Трудове право. Поняття та сторони трудового договору. Трудова правосуб'єктність.

Зміст трудового договору. Необхідні (обов'язкові) та факультативні (необов'язкові) умови трудового договору. Форма та строки трудового договору. Порядок укладення трудового договору та оформлення працівника на роботу. Документи, що подаються при прийомі на роботу. Трудова книжка – основний документ про трудову діяльність. Порядок оформлення прийому на роботу. Випробування при прийнятті на роботу. Контракт, як особлива форма трудового договору.

Лекція 8. Основи цивільного права України. Поняття фізичної особи. Правоздатність і дієздатність фізичної особи. Особисті немайнові права громадян.

Поняття і ознаки юридичної особи. Цивільна правоздатність і дієздатність юридичної особи. Порядок створення і припинення юридичних осіб. Види юридичних осіб.

Лекція 9. Цивільне судочинство в Україні. Цивільне судочинство в Україні. Поняття адміністративної відповідальності та її підстави. Проведення у справах про адміністративні правопорушення. Кримінальне судочинство в Україні.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Правознавство: підручник / Г.І. Балюк, Е.Ф. Демський, В.С. Ковальський [та ін.]; за відп.ред. О.В. Дзери. -11-те вид., перероб.і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2017.
2. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підручник / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвеева. К.: Юрінком Інтер, 2015. 4. Мельник Р. С., Мосьондз С. О., Адміністративне право України у схемах та коментарях. К.: Юрінком Інтер, 2014.
3. Відшкодування моральної та матеріальної шкоди: Навчальний посібник / М. К. Галянтич, А. Б. Гриняк, А. І. Дрішлюк, Т. С. Ківалова [та ін.]; за ред. М. К. Галянтича. К.: Юрінком Інтер, 2011.
4. Поліщук М.С. Правознавство: навчальний посібник для студентів не юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / М.С. Поліщук, М.І. Логвиненко. Х.: Право, 2014.

Додаткова література:

5. Порівняльне правознавство: хрестоматія для юрид. вищ. навч. закл. і ф-тів: навч. посіб. Уклад. Петришин О.В., Зінченко О.В., Лук'янов Д.В. Х.: Право, 2016
6. Порівняльне правознавство: підручник/ С.П. Погребняк, Д.В. Лук'янов, І.О. Біля-Сабодаш та ін.; за заг. ред.. О.В. Петришина. Х.: Право, 2012. 272 с.
7. Вакарюк Л. Щодо режиму робочого часу на підприємствах, установах, організаціях. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 10. С. 91-94.
8. Ватрас В.А. Поняття «сім'я» у сімейному праві України. Форум права. 2009. № 1. С. 83–91.
9. Лук'янченко С. Зарубіжний досвід застосування кримінальної відповідальності до юридичних осіб. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 11. С. 302-306.
10. Попова С. Поняття та ознаки особистих немайнових право юридичних осіб: поняття теорії. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 4. С. 64-68.

11. Почепцов Ю. Ефективність і дієвість права: теоретико-правові основи критеріїв виміру. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2019. № 3. С. 33-36.

Для пошуку нормативно-правових актів бажано використовувати офіційний вебсайт парламенту – Верховної Ради України – <https://www.rada.gov.ua/>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відповідно до навчального плану підготовки бакалавра заплановано наступні види навчальних занять:

- лекції;
- практичні заняття;
- консультація.

Теми лекцій та практичних занять взаємозв'язані, матеріал вивчається в логічній послідовності. На практичних заняттях розглядаються найбільш суттєві теоретичні питання, які дозволяють забезпечити студентам можливість глибокого самостійного вивчення всього програмного матеріалу. Консультація проводиться викладачем щотижня згідно з графіком, затвердженим кафедрою.

Методи і технології навчання. Використовуються дидактичні методи, спостереження і порівняння, узагальнення і абстрагування, аналогія, індукція, дедукція, аналіз і синтез, аналітико-синтетичний, абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький. Також комплекс методів, зокрема практичні, наочні, словесні, проблемні, частково-пошукові та інші групи методів. Серед методів навчання за характером логіки пізнання використовуються аналітичний, індуктивний, дедуктивний методи.

На заняттях використовуються мультимедійне обладнання, комп'ютер. При дистанційному навчанні використовуються сервіси відеоконференцій Zoom, освітній вебсервіс Google Клас, університетське програмне забезпечення Інформаційно-телекомунікаційної система «Електронний Кампус».

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Крім навчальних занять, відповідно до навчального плану підготовки бакалавра передбачено також наступні форми освітнього процесу:

- самостійна робота;
- контрольні заходи.

Теоретичні та практичні знання поглиблюються шляхом самостійної роботи з використанням рекомендованої літератури та ресурсів глобальної мережі Internet.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять. Здобувачам освіти рекомендується відвідувати лекції та практичні заняття. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента/студентки, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички. Відсутність на лекції не відпрацьовується, оскільки теми та питання лекцій і практичних занять співпадають. Згідно з «Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати за це заохочувальні або штрафні бали. Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/37>. Відсутність на практичному занятті відпрацьовується. Порядок здійснення дистанційного формату здійснюється згідно з «Положенням про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» <https://osvita.kpi.ua/node/188>

Правила поведінки на заняттях. Норми етичної поведінки студентів і науково-педагогічних працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного

університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Правила призначення заохочувальних балів

Заохочувальні бали	
Критерій	Ваговий бал
Участь у міжнародних, всеукраїнських, університетських та/або інших заходах (конференція, круглий стіл, конкурс, олімпіада тощо); публікація (стаття та/або тези доповіді) за тематикою навчальної дисципліни	+10 балів
Виступ на занятті з ініціативною доповіддю на обрану творчу тему, погоджену з викладачем, за програмою дисципліни	+5 балів

Заохочувальні бали не входять до основної шкали РСО, а їхня сума не може перевищувати 10% рейтингової шкали.

Політика делайнів та перескладань. Відпрацювання практичного заняття, за рішенням викладача, може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми. Також, як правило, відпрацювати практичне заняття можна шляхом підготовки презентації. Необхідно зробити одну презентацію з ілюстративним матеріалом з теми пропущеного заняття з будь-якого одного питання теми практичного заняття або теми самостійної роботи (на вибір студента/студентки). Обсяг презентації – max 12 слайдів, min 10 слайдів, з яких обов'язково перший титульний і останній "Дякую за увагу". Презентація надсилається у відповідне завдання в Гугл Класрум.

Граничний строк відпрацювання практичного заняття – до дати проведення модульної контрольної роботи.

На останньому за розкладом занятті проводиться основна форма поточного контролю у вигляді модульної контрольної роботи. Результат модульної контрольної роботи для студента, який не з'явився на контрольний захід, є нульовим. У такому разі, студент має можливість повторно виконати модульну контрольну роботу.

Політика академічної доброчесності та її принципи визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Поточний контроль: опитування, дискусії, тест, виконання практичного завдання, МКР.

Денна форма

№ з/п	Поточний, семестровий контроль	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Практичне заняття	81	9	9	81
2.	Модульна контрольна робота (МКР)	19	19	1	19
				Всього	100

Заочна форма

№ з/п	Поточний, семестровий контроль	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Практичне заняття	22	20	1	22
2.	Модульна контрольна робота (МКР)	28	28	1	28
3.	Комплексний тест	50	50	1	50
				Всього	100

Поточний контроль має чотири рівні оцінювання, критерії:

“**відмінно**” – повна відповідь (не менше 95% потрібної інформації) – студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, правильно і обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних комунікативних ситуаціях – практичне заняття **3 бали**, МКР – **5 балів**;

“**добре**” – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з несуттєвими недоліками, які допускає студент – практичне заняття **2 бали**, МКР – **4 бали**;

“**задовільно**” – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації), студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає неточності – практичне заняття **1 бал**, МКР – **3 бали**;

“**незадовільно**” – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – практичне заняття **0 балів**, МКР – **0-2 бали**.

Результати поточного контролю здобувача регулярно вносяться викладачем до модуля «Поточний контроль» АС Електронний кампус.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог Силабусу для студентів очної (денної) форми навчання.

Критерій		Перша атестація	Друга атестація	
Строк атестації		8-ий тиждень	14-ий тиждень	
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	≥ 15 балів	≥ 30 балів	
	Практичні заняття	Теми 1-4	+	-
	Практичні заняття	Теми 5-9	-	+

Результати календарного контролю здобувача вносяться викладачем до модуля «Календарний контроль» АС Електронний кампус.

Семестровий контроль: залік.

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг більше 30 балів.

Порядок проведення контрольних заходів визначено у «Положенні про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/32>.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено старшою викладачкою кафедри інтелектуальної власності та приватного права, кандидатом юридичних наук Головною Ольгою Михайлівною.

Ухвалено кафедрою інтелектуальної власності та приватного права (протокол № 1 від 28.08.2023 р.).

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 1 від 01.09.2023 р.).